

MỘT SỐ SAI SÓT THƯỜNG GẶP TRONG CÔNG TÁC ĐO BÓC KHỐI LƯỢNG, LẬP DỰ TOÁN

ThS. Nguyễn Thế Anh - Viện Kinh tế xây dựng
Ks. Lê Vinh - Công ty Cổ phần và đầu tư xây dựng HUD3

Bài đăng trên tờ Kinh tế xây dựng của Viện Kinh tế xây dựng số 4/2009.

Bạn đã bao giờ nhầm lẫn một điều gì đó khi lập dự toán? Tôi tin là có! Đặc biệt là với người mới làm quen với dự toán thì việc làm sai hoặc làm nhầm một chỗ nào đó là hết sức bình thường! Vậy tại sao ta không đi tìm các lỗi thường gặp để hạn chế đến mức tối thiểu. Rất có thể bạn sẽ mắc phải các lỗi dưới đây khi thực hiện công việc đo bóc khối lượng, lập dự toán, hãy ghi nhớ và chú ý sửa các lỗi đó để thực hiện công việc được tốt hơn. Tôi xin liệt kê ra đây một số lỗi thường gặp trong quá trình đo bóc khối lượng lập dự toán để chúng ta cùng tham khảo.

1, Sai sót số học:

- **Bạn có thể nhầm đơn vị tính:** ví dụ thường đơn vị của dự toán với thép là tấn (1000kg), đào đất bằng máy là 100m³, hoặc vận chuyển bê tông bằng ô tô chuyển trộn là 100m³, ván khuôn là 100m². Nhưng khi tính có một số người vẫn cứ nhầm, thép thì có khi cứ để 0,07 tấn thành 70 tấn, ván khuôn 150m² nhưng nhầm đơn vị thành 15.000 dẫn đến giá trị dự toán bạn lập ra tăng hàng trăm, thậm chí là hàng tỷ đồng.

- **Bạn có thể nhầm lẫn dấu phẩy (,) với dấu chấm (.):** Trong máy tính mỗi người có thể đặt dấu chấm hay dấu phẩy khác nhau cho những số thập phân, khi đó nếu không quen, bạn có thể nhầm lẫn đến 1000 lần. Ví dụ: đáng lẽ 1,000 tấn có nghĩa là 1 tấn, nhưng bạn có thể nhầm thành 1000 tấn đấy. Vì ở Việt Nam chúng ta dùng dấu chấm (.) để phân cách hàng nghìn và dùng dấu phẩy (,) thể hiện đơn vị thập phân bạn lưu ý đặt máy tính của bạn ở chế độ mặc định như vậy thì tốt hơn.

- **Cộng thiếu giá trị:** Khi sử dụng máy tính để lập dự toán, có thể khi cộng tổng các giá trị bạn sẽ đánh dấu thiếu một số ô chứa giá trị nào đó, có thể bạn bỏ sót không nhân cột thành tiền.

2, Sai do áp dụng định mức đơn giá không đúng:

- **Áp dụng định mức, đơn giá không phù hợp** với yêu cầu kỹ thuật được chỉ định trong thiết kế:

Ví dụ 1: Bê tông yêu cầu là M300#, xi măng PC40, tuy nhiên có thể vô tình bạn tra thành M250# và cứ áp dụng mã xi măng PC30.... hãy cẩn thận nhé!

Ví dụ 2: Vữa xi măng cát vàng M75#, có người tra thành vữa tổng hợp M75# hoặc vữa xi măng cát mịn M75#... cẩn thận!

- **Sử dụng định mức, đơn giá không phù hợp** với đặc điểm cụ thể từng công trình
Ví dụ: Khối lượng đào móng là lớn, thậm chí áp dụng đào ao khoảng vài nghìn m³,

vậy mà cứ áp mã đào bằng thủ công. Vừa không thực tế, vừa kênh giá trị dự toán lên hàng trăm triệu đồng.

- **Tính trùng lặp đơn giá:** Bạn có thể tính 1 công tác thành 2-3 công tác mà không biết rằng mình đang tính trùng lặp.

Ví dụ: Trong công tác lợp ngói 22viên/1m² (cho biệt thự), trong đó đã có ngói, nhưng vẫn có người tính tiếp công tác mua và vận chuyển ngói.

- **Tính thiếu đơn giá:** Bạn có thể bỏ sót những công tác mà rõ ràng trong thực tế không thể không có được.

Ví dụ: Công tác đổ đầm sân bằng bê tông thương phẩm, nhớ là có thể còn có công tác sản xuất bê tông tại trạm trộn và vận chuyển bê tông đến vị trí đổ (3 công tác tương ứng với 3 mã hiệu đơn giá riêng biệt).

- Do áp dụng, vận dụng định mức đơn giá không phù hợp dẫn đến sai sót:

Tình trạng này khá phổ biến, do một số công tác không có định mức người ta thường vận dụng, hoặc có định mức nhưng không có đơn giá, tự xây dựng đơn giá và có những sai sót nhất định:

* Ví dụ 1: Khi vận chuyển đất đổ đi ngoài phạm vi 7 km, phải phân chia ra để áp dụng 3 mã hiệu đơn giá: vận chuyển ở phạm vi 1km đầu tiên, vận chuyển ở cự ly ≤ 7 km cho 6 km tiếp theo và vận chuyển ở phạm vi >7 km cho các km còn lại. Tuy nhiên, do không để ý vẫn còn nhiều người áp dụng sai.

* Ví dụ 2: Khi áp dụng số mã vận chuyển vác bộ vật tư, vật liệu, người ta áp dụng mã vật tư mã XP.xxxx (chương 10) - Định mức sửa chữa 1778, tuy nhiên do chưa hiểu hết bản chất, vận dụng về cự ly không đúng dẫn đến sai về cách tính.

* Ví dụ 3: Trong tập định mức 1776/BXD-VP chỉ có định mức cho công tác đổ bê tông thủy công bằng cầu 16 tấn và đổ bê tông bằng cầu 25 tấn, nhiều bạn dùng hai số liệu định mức này để ngoại suy (toán học) định mức cho công tác đổ bê tông bằng cầu 8 tấn, rồi dùng định mức đó để chiết tính đơn giá là không đúng.

* Ví dụ 4: Hiện đã có định mức sửa chữa, tuy nhiên đơn giá lại chưa được ban hành (như ở thành phố Hà Nội chẳng hạn), như vậy người lập dự toán phải xây dựng đơn giá sửa chữa dựa trên bảng giá nhân công, máy thi công và công bố giá vật liệu của Hà Nội. Quá trình này không dễ dàng, nếu không có kinh nghiệm về đọc và áp dụng định mức sẽ dẫn đến nhiều sai sót.

3, Sai sót khi tính khối lượng:

- **Tính thiếu hoặc thừa KL từ bản vẽ:**

Ví dụ: Do bản vẽ vẽ đối xứng, chỉ thể hiện thống kê thép một nửa, dẫn đến khối lượng bê tông, thép hay ván khuôn cũng có một nửa. Người đọc bản vẽ không để ý nên tính thiếu, lỗi này thường do người lập dự toán chưa có nhiều kinh nghiệm trong việc đọc bản vẽ.

- Tính thừa hoặc thiếu tại điểm giao các kết cấu.

- Có khối lượng cho công tác gia công, sản xuất (cửa, kết cấu thép vv...) nhưng lại không có tính khối lượng cho công tác lắp dựng.

- Bỏ sót (không tính) một số khối lượng xây lắp. Ví dụ: Thiết kế yêu cầu cả sơn, bả, nhưng tính chỉ có sơn; Thiết kế yêu cầu có sử dụng sika để chống thấm cho bể nước nhưng lại quên tính .v.v..

- Gộp chung khối lượng các loại kết cấu trong cùng một loại công tác không đúng yêu cầu kỹ thuật;

Ví dụ: Nhiều người coi việc áp dụng mã hiệu móng và giằng móng là giống nhau nên gộp làm một, hoặc áp dụng mã vách thang máy với cột làm một mã hiệu. Trong khi các công tác này có đơn giá khác nhau.

4, Sai sót khi áp dụng các hệ số điều chỉnh:

- Áp dụng không đúng các quy định điều chỉnh đơn giá hoặc từng khoản mục chi phí của đơn giá trong dự toán: Khi áp dụng định mức, thường có các hệ số điều chỉnh kèm theo do điều kiện thi công khác nhau đối với vật liệu, nhân công, máy thi công. Đa phần người lập dự toán hiện nay áp dụng phần mềm mà ít người chịu khó đọc định mức đơn giá nên rất dễ bị nhầm hoặc áp dụng thiếu các hệ số điều chỉnh, đây thực sự là một điều cần lưu tâm đối với người làm dự toán.

Ví dụ: Có hướng dẫn áp dụng là khi đóng, ép cọc xiên thì định mức nhân công, máy thi công được nhân với hệ số 1,22 so với định mức đóng cọc tương ứng. Khi lập dự toán thì người lập dự toán quên hệ số điều chỉnh. Cũng có trường hợp đem nhân hệ số này vào khối lượng cọc mặc dù kết quả có thể vẫn đúng, nhưng sai bản chất kinh tế (điều chỉnh hao phí định mức chứ không phải điều chỉnh khối lượng cọc tăng lên).

- Chưa hoặc cập nhật sai các thay đổi chế độ chính sách nhà nước, đặc biệt là về tiền lương, từ đó có các hướng dẫn điều chỉnh dự toán. Người làm dự toán cũng cần lưu ý đến hệ số điều chỉnh áp dụng cho từng vùng, cho từng đơn giá (có những đơn giá xây dựng theo mức lương tối thiểu không đúng như mức vận dụng điều chỉnh phổ biến, ví dụ: hiện nay Hà Tĩnh, Phú Thọ đã xây dựng đơn giá 2008 theo mức lương tối thiểu 540.000 (đồng/tháng), nhưng nhiều người vẫn nhầm tưởng 450.000 (đồng/tháng) và sử dụng nhầm các hệ số điều chỉnh trong Thông tư số 05/2009/TT-BXD ngày 15/04/2009 của Bộ Xây dựng hướng dẫn điều chỉnh dự toán xây dựng công trình.

- Lưu ý đến một số hệ số mà ít khi xuất hiện: Hệ số điều chỉnh vật liệu; hệ số điều chỉnh nhân công theo phụ cấp khu vực, phụ cấp làm đêm, phụ cấp độc hại .v.v..; hoặc hệ số điều chỉnh chi phí chung nơi công trình thi công trong điều kiện khó khăn, đặc biệt .v.v..

Trên đây là một số sai lầm tổng hợp từ công việc của bản thân, từ những đồng nghiệp và những cán bộ tập sự. Thực tế còn nhiều khâu có thể mắc sai sót trong quá trình đo bóc khối lượng lập dự toán nhưng chưa thể đề cập hết trong bài này.

Qua đây mong các bạn đồng nghiệp, đặc biệt là những đồng nghiệp mới vào nghề lưu ý để giảm thiểu các sai sót, thực hiện chính xác hơn công việc lập dự toán xây dựng công trình.

Hãy mua ủng hộ phần mềm Dự toán GXD để chúng tôi có điều kiện nghiên cứu, viết và chia sẻ nhiều tài liệu, kinh nghiệm hay hơn nữa cho các bạn nhé.

**DỰ TOÁN
GIÁ XÂY DỰNG**

CÔNG TY CỔ PHẦN GIÁ XÂY DỰNG
Địa chỉ: Số 10 Nguyễn Ngọc Nại, Khương Mai, Thanh Xuân, Hà Nội
Điện thoại: (04) 35.682.482 - Fax: (04) 35.682.483
Web: www.giayaydung.vn - Email: daotao@giayaydung.com
